

गद्या MBH. 14, 2456. गुणैः Spr. 3021. RĀGA-TAR. 6, 401. संख्या *ohne Zahl, unzählig* PAÑĀT. II, 62. शतद्वये वत्सराणामष्टभिः परिवर्जिते *zweihundert weniger acht* RĀGA-TAR. 2 am Schluss. विषाण^० Spr. 299. ऋन्याय^० MBH. 13, 5558. धर्मार्थ^० Spr. 3693. ऋी^० VARĀH. BRH. S. 78, 12. Inscr. in Journ. of the Am. Or. S. 6, 543, 14. — 3) *umschlingen, umlegen*: कलसं च समालिङ्ग्य प्रसुता भाति भाविनी । वसन्तपुष्पयथिता मालेव परिवर्जिता (परिवर्जिता?) || R. 5, 13, 50. — Vgl. परिवर्जक figg.

— संपरि caus. *meiden, vermeiden* MBH. 12, 41027. 13, 7544.

— प्र 1) *hinwerfen*, das Barhis RV. 1, 116, 1. 7, 2, 4. प्र वृक्षे सुप्रया बर्हिर्देषाम् 39, 2. विप्रुतं रेभुमदनि प्रवृक्षम् 1, 116, 24. ÇAT. BR. 1, 3, 2, 14. पप्रूनमौ 8, 2, 38. 4, 4, 1, 7. 14, 1, 2, 10. AIR. BR. 7, 26 TS. 5, 1, 9, 2. — 2) *technischer Ausdruck für in oder an das Feuer setzen*, also auch *heiss* oder *glühend machen*: धर्मश्चित्तः प्रवृजे य आसीदयस्मयः RV. 5, 30, 15. VS. 39, 5. उखाम् ÇAT. BR. 6, 6, 2, 22. 2, 1. 4, 10. 7, 1, 2, 6. 11, 5, 9, 11. 12, 5, 2, 3. 14, 1, 2, 15. 2, 2, 45. धर्मो वा एषो ऽशातः । अर्कः प्रवृष्यते । यदग्निक्वेत्रम् TBR. 2, 1, 2, 2. 3, 2, 8, 6. प्रवर्ग्यं प्रवृञ्जति PAÑĀT. BR. 7, 5, 6. KĀTH. 37, 7. Daher auch so v. a. प्रवर्ग्यं कर् ÇAT. BR. 14, 2, 2, 47. ÇĀKĪ. BR. 8, 3. KĀTJ. ÇR. 26, 7, 52. Hiernach ist unter प्रवर्जन und प्रवृञ्जन zu ändern: *das Setzen in oder an das Feuer*; vgl. auch प्रवर्ग्य und प्रवृष्य.

— अनुप्र *hintennach werfen* ÇAT. BR. 1, 8, 2, 19. 9, 2, 17. 3, 8, 5, 5.

— प्रति *dagegen werfen* KĀTH. 26, 4.

— वि caus. 1) *meiden, vermeiden* M. 2, 184. 3, 42. 467. 4, 42. 83 (= MBH. 13, 5023). 101. 144. 172. 5, 6. 11. 15. 48. 7, 45. MBH. 12, 8369. R. 4, 9, 28. KĀM. NĪTIS. 5, 32. Spr. 3240. 3471. 4014. 5178. MĀRK. P. 34, 30. विवर्जयित Spr. 4198. अतो जसुर्लताव्यातो विवर्ज्यते RĀGA-TAR. 4, 524. 5, 374. — 2) *vivertit verlassen von, dem es an Etwas gebricht*, — *mangelt, frei von, ohne — setend*; die Ergänzung im instr. oder im comp. vorangehend: राघवेण R. 2, 66, 19. द्रविः 55, 9. रिपुभयकलदैः VARĀH. BRH. S. 104, 15. BHĀG. P. 8, 3, 16. वर्षषष्टिं सषणमासैः षड्विंशतिविवर्जिताम् RĀGA-TAR. 1, 192. 348 (wo त्रिंशत्याङ्को zu lesen ist). शर्करावक्त्रिवास्तुका^० ÇVETĀÇV. UP. 2, 10. सर्वेन्द्रिय^० 3, 17 (= BHAG. 13, 14). काम^० MAITRĀJUP. 6, 34. JĀG. 2, 1. BHAG. 7, 11. 12, 18. MBH. 1, 7674. 3, 2616. R. 2, 52, 91. 66, 22. 72, 3. R. GORR. 1, 49, 12. 5, 87, 14. RAGH. 5, 19. Spr. 152. 172. 3864. 4192. 4973. 5338. AK. 3, 1, 21. H. 428. VARĀH. BRH. S. 43, 10. 46, 99. 54, 58. BRH. 8, 4. KATHĀS. 45, 62. RĀGA-TAR. 1, 344. 4, 688. 693. BHĀG. P. 3, 25, 24. 4, 9, 34. 8, 16, 51. MĀRK. P. 16, 5. Verz. d. Oxf. H. 57, 6, 7. BHĀṬṬ. 4, 23. भधमास्तु भगणविवर्जिताः *vermindert um* GAṆĪĀDHJ. BHAGANĀDHJ. 9. PRATJABDAÇ. 17. RĀGA-TAR. 1, 50. उपहारस्य भेदास्तु सर्वे मैत्रविवर्जिताः *mit Ausnahme —, mit Ausschluss von* Spr. 3820, v. 1. VARĀH. BRH. S. 86, 65. SĀMĀHJAK. 72. मानविवर्जितम् *adv. ohne Ehre, ehrlos* Spr. 2079. fig. — 3) *verabreichen, geben*: यद्वितं त्वयास्माकं विवर्जितम् MĀRK. P. 133, 23. — Vgl. विवर्जन u. s. w.

— सम् *med. an sich ziehen*: तूषु यदत्रो समवृक्षा जम्भैः RV. 7, 3, 4. सं यन्मित्रावहृणा वृञ्ज उक्थैः 10, 61, 17. यदाप उच्छुष्यति वापुमेवापियति वायुर्देवितान्सर्वान्संवृञ्जे KĀHĀND. UP. 4, 3, 2. यदक्षरात्राभ्यां पापमकरोत्सं तदृञ्जे KAUSH. UP. 2, 7. act.: पाप्मानं मे संवृञ्जि ebend. *sich zueignen* ÇAT. BR. 1, 2, 5, 7. सर्वमेव देवा असुराणां समवृञ्जत 7, 2, 24. 9, 2, 35. 5, 1, 2, 14. — Vgl. संवर्ग, संवर्जन, संवृञ्ज. — *desid. संवृञ्जते sich aneignen wollen*

VI. Theil.

ÇAT. BR. 12, 4, 2, 3.

वर्ज (von वर्ज्) *adj. am Ende eines comp. (f. ऋ) 1) frei von, ermangelnd*: रस^० BHAG. 2, 59. चतुर्लक्षण^० MBH. 12, 7194. — 2) *mit Ausnahme von*: निर्यासाः सन्नकीवर्जाः (°वर्जाः ed. Bomb.) MBH. 13, 4716. नञ्समासकर्मधारयसमासवर्जस्तत्पुरुषः Schol. zu P. 2, 4, 19. 1, 2, 45. रेफ^० VOP. 2, 31. 3, 34. बहुवर्जा संख्या 6, 22. — Vgl. वर्जम्.

वर्जक (vom caus. von वर्ज्) *adj. am Ende eines comp. meidend, vermeidend* MBH. 12, 261. — Vgl. मान^०.

वर्जन (wie eben) n. 1) *das Meiden, Vermeiden, Aufgeben, Fahrenlassen* H. an. 3, 410. MED. n. 120. मधुमांसस्य MBH. 13, 1555. अर्धमाणाम् KĀM. NĪTIS. 13, 51. अर्थस्य 54. आचारस्य M. 5, 4. अनार्यस्य चादानादर्यस्य च वर्जनात् Spr. 3462. मांसस्य भक्षण^० M. 5, 26. JĀG. 1, 178. परस्वादान^० MBH. 14, 512. KATHĀS. 17, 84. RĀGA-TAR. 6, 100. परस्त्री^० PAÑĀT. 2, 7, 45. VEDĀNTAS. (Allah.) No. 6. SARVADARÇANAS. 81, 10. fg. *das Vernachlässigen* (Gegens. पालन) PAÑĀT. 2, 7, 46 (वर्जने zu lesen). *das Weglassen* ÅÇV. ÇR. 3, 14, 19. *das Ausschliessen, Ausnehmen* P. 1, 4, 88. 8, 1, 5. AK. 3, 5, 3. H. 1327. — 2) *das Töden, Verletzen* H. 372. H. an. MED. HALĀJ. 2, 322. — 3) *व्रतकस्यापि वर्जनम्* HĀRIY. 7789 fehlerhaft für *व्रतकस्यापवर्जनम्* (*Beendigung, Beschluss*), wie die neuere Ausg. liest.

वर्जनीय (wie eben) *adj. zu meiden, zu vermeiden* SHADY. BR. 4, 4. NIR. 10, 41. M. 3, 166. MBH. 13, 3451. R. 2, 105, 35. 4, 43, 29. 5, 81, 15. SUÇR. 1, 119, 18. Spr. 575. 3150. 3641. MĀRK. P. 32, 19. Verz. d. Oxf. H. 85, a, 49. न जीवनं वर्जनीयम् *nicht zu vermeiden* SARVADARÇANAS. 101, 9. ऋ^० *unvermeidlich* Comm. zu NĀJĀS. 2, 2, 27. अर्जनीयत्त्वं zu 2, 1, 22. अर्जनीयता SARVADARÇANAS. 2, 14.

वर्जम् (absol. von वर्ज्) *adv. am Ende eines comp. mit Vermeidung —, mit Ausnahme von*: प्रहू^० KĀTJ. ÇR. 1, 1, 5. श्रेणि^० 6, 8, 13. 10, 8. 9, 14. 8. 10, 3, 15. 12, 3, 21. ÅÇV. GRHJ. 2, 5, 4. ÇR. 5, 3, 5. KAUC. 54. 57. 67. RV. PRĀT. 1, 20 u. s. w. VS. PRĀT. 1, 131. AV. PRĀT. 2, 67 u. s. w. P. 6, 1, 158. VĀRT. 2 zu P. 1, 1, 72. ÇĀNT. 4, 3. 13. M. 3, 45. 8, 277. 11, 117. SUÇR. 1, 97, 5. KĀM. NĪTIS. 2, 25. 7, 42. RAGH. 15, 98. ÇĀK. 49, 13. UTTARAR. 26, 21 (35, 10). VARĀH. BRH. S. 48, 81. KATHĀS. 52, 106. SIDDH. K. zu P. 1, 4, 7. मन्त्र^० *mit Vermeidung* M. 10, 127. SUÇR. 1, 7, 4. अमन्त्रवर्जम् KUMĀRAS. 7, 72. पुनरुक्त^० VARĀH. BRH. S. 47, 28. als selbständiges Wort mit folgendem acc. in der Bed. *mit Ausnahme von* Verz. d. Oxf. H. 167, a, 25. — Vgl. वर्ज.

वर्जयित् (vom caus. von वर्ज्) *nom. ag. 1) Vermeider*: वर्ज्य^० MBH. 12, 6741. — 2) *Ansichzieher*: वृष्टेः SĀJ. (bei einer etym. Erklärung) bei MUIR, ST. IV, 93, N. 87.

वर्जयितव्य (wie eben) *adj. zu vermeiden* VARĀH. BRH. S. 59, 4.

वर्जिन् (wie eben) *adj. vermeidend*: पतितान^० MBH. 5, 1557. Verz. d. Oxf. H. 30, b, 34, wo °वर्जा zu lesen ist.

वर्ज्य (wie eben) *adj. 1) zu meiden, zu vermeiden* M. 3, 124. 152. 161. 4, 69. 5, 9. MBH. 1, 3625. 3, 14720. 12, 4223. 6741. 13, 193. Spr. 894. VARĀH. BRH. 18, 18. MĀRK. P. 29, 2. 31, 29. 51, 37. 76. 71, 23. Verz. d. Oxf. H. 87, a, 21. — 2) *am Ende eines comp. mit Ausnahme von*: निर्यासाः सन्नकीवर्जाः (so ed. Bomb., °वर्जाः ed. Calc.) MBH. 13, 4716. व्यञ्जनत्तारवर्ज्यमन्त्रम् MĀRK. P. 31, 46. तद्वर्ज्यम् *mit Ausnahme von dir* PAÑĀT.